

Revisjon av tilleggsavtaler Covid-19

SJ Norge AS

Avtaleperiode 8. juni -
31. desember 2020

05.09.2023

The EY logo is positioned in the bottom right corner of the page. It consists of the letters 'EY' in a bold, white, sans-serif font, with a yellow diagonal line striking through the 'Y'.

Building a better
world together



Disclaimer

Vår gjennomgang og kontroll er av rådgivende art og utgjør ikke noen revisjon eller annen form for sikkerhet som definert av styret i Den norske Revisorforening. Vi gir følgelig ikke uttrykk for noen form for sikkerhet i regnskapsspørsmål, om regnskaper eller annen finansiell informasjon.

Ingen av tjenestene utgjør noen juridisk oppfatning eller noe juridisk råd.

Vår rapport kan kun brukes i forbindelse med kontroller av den leverandør som inngår i rapporten og skal ikke distribueres til andre parter eller brukes i noen annen sammenheng uten vårt skriftlige forhåndssamtykke.

Med vennlig hilsen

Ernst & Young AS

Kontaktperson EY

Kjersti Haukom Syvertsen, Partner

Mobil: 975 33 603

kjersti.syvertsen@no.ey.com



Innledning

Bakgrunn

Situasjonen med Covid-19 har medført en rekke støtteordninger fra staten til forskjellige mottakere, så også innenfor jernbanetrafikken. Det er gjennom Jernbanedirektoratet bevilget midler i støtte til persontogoperatørene. Støtten er bevilget gjennom tilleggsavtaler med de ulike togoperatørene og disse tilleggsavtalene stiller krav til sluttrapportering, og at denne er revidert av togoperatørens valgte revisor.

Ved avtalenes utløp har Jernbanedirektoratet behov for å kontrollere at togoperatørene har fulgt de krav og retningslinjer som er beskrevet i tilleggsavtalene for å bekrefte at de er berettiget støtten. Jernbanedirektoratet har inngått en avtale med EY for å gjennomføre revisjon av avtalenes krav.

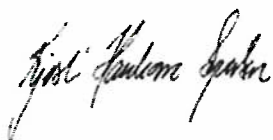
Formål

Formålet med revisjonen er å gjennomføre nødvendige kontroller og handlinger for å sikre at togoperatøren har fulgt de avtalte krav og retningslinjer. Det vil blant annet omfatte gjennomgang av rapporterte regnskapstall, kartlegging av hvilke andre støtteordninger som eksisterer, hvilke ordninger de ulike togoperatørene har søkt på og status på disse, samt gjennomgang av de gjennomførte kostnadsreducerende og inntektssikrende tiltak togoperatørene har utført.

Tilleggsavtalene har bestemmelser for blant annet hva som skal rapporteres til Jernbanedirektoratet, krav til revisjon fra togoperatørens revisor og andre føringer til togoperatørens tiltak for inntektssikring og kostnadsreduksjon i perioden. Gjennomgangen av de ulike togoperatørens rapportering er utformet basert på de ulike avtalenes spesifikke krav og retningslinjer.

Anbefalinger

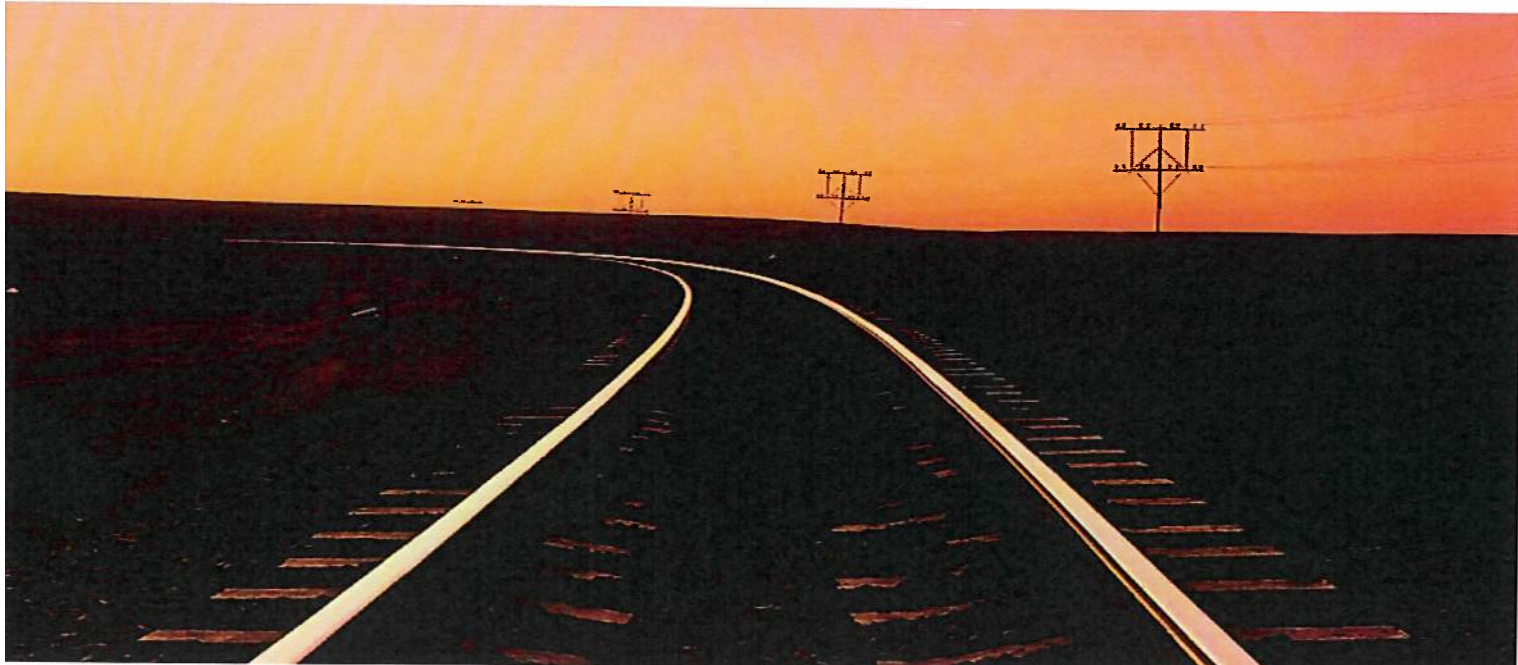
Vi har oppsummert funn og anbefalinger i rapporten. Selskapet må selv vurdere oppfølging av de funn og anbefalinger som nevnes i rapporten.



Kjersti Haukom Syvertsen
Partner

Innholdsfortegnelse

1	Sammendrag	4
2	Vår tilnærming	5
	2.1 Angrepsvinkel og omfang	5
	2.2 Gjennomføring	5
	2.3 Avgrensning	5
3	Våre observasjoner og anbefalte tiltak	6
	3.1 Krav til rapportering	7
	3.1.1 Rapportering av regnskapstall	7
	3.1.2 Opplysning om støtteordninger	9
	3.1.3 Rapportering av konserninterne kjøp og salg	10
	3.2 Krav om inntektssikring og kostnadsbesparelser	11
	3.3 Krav til revisjon	12
	3.3.1 Krav til revisjon av inntekter	12
	3.3.2 Krav til revisjon av kostnader	13
	3.3.3 Revisors funn ISRS 4400	15
	Vedlegg 1 - Regjeringens tiltakspakker	17
	Vedlegg 2 - Regnskapsrapportering	19
	Vedlegg 3 - ISRS 4400	20
	Vedlegg 4 - Identifiserte avvik	22





1 Sammen drag

1. Funn og avklaringer

Tilleggsavtale Covid-19 til Trafikkavtalen mellom SJ Norge AS og Jernbanedirektoratet stiller krav til rapportering og økonomiske tiltak for SJ Norge AS i avtaleperioden.

Revisjonen har identifisert tilleggsavtalens relevante krav og foretatt en vurdering av hvorvidt SJ Norge AS har etterlevd disse kravene. Vurderingen er foretatt basert på observasjoner i form av mottatt dokumentasjon og samtaler med SJ Norge AS.

Under følger et sammendrag av revisjonens funn og anbefalinger.

Revisjonen anbefaler at Jernbanedirektoratet vurderer om 9,7 MNOK i for lavt rapporterte kostnader for perioden er på et akseptabelt nivå. Nettoeffekten utgjør 7 MNOK i for lavt utbetalt tilleggsvederlag. Ref. rapportens avsnitt 3.1.1

Revisjonen anbefaler at Jernbanedirektoratet vurderer om avvik knyttet til periodiseringsfeil på 1.459 kr. er på et akseptabelt nivå. Nettoeffekten utgjør kr 72.5 i for lavt utbetalt tilleggsvederlag. Ref. rapportens avsnitt 3.3.1.

Samlet sett anbefaler revisjonen at Jernbanedirektoratet vurderer om det totalt identifiserte avviket på 9,7 MNOK i for lavt rapporterte kostnader for perioden er på et akseptabelt nivå. Videre anbefaler revisjonen at nettoeffekten på 6.9 MNOK i for lavt utbetalt tilleggsvederlag vurderes for etterjustering av tilleggsvederlaget sett i sammenheng med rapport for perioden med tilleggsavtaler i 2021 og 2022.

Utover de nevnte forhold over er revisjonens vurdering at det ikke er identifisert øvrige forhold som tilsier at de indentifiserte krav i tilleggsavtalen ikke er etterlevd av SJ Norge AS.

2. Avsetninger til oppfølging

I henhold til avsnitt 3.1.1 er det et krav i tilleggsavtalen at avsatte inntekter og kostnader skal avregnes mot faktiske inntekter og kostnader i perioden. Dersom det er kostnader/inntekter som på grunn av eksisterende samarbeid med andre aktører først avregnes senere enn 90 dager etter avtaleoppgjør, skal det gjennomføres en etterjustering av vederlaget for tilleggsavtalen når resultatet av slik avregning blir kjent. Togoperatøren opplyser revisjonen at de per 31.12.2020 hadde 31.4 MNOK i åpne avsetninger, der 35.5 MNOK gjelder avsatte kostnader og 4.1 MNOK gjelder avsatte kostnadsreduksjoner for viderefakturerte kostnader. Revisjonen har videre mottatt dokumentasjonen fra togoperatør over åpne avsetninger pr. 31.12.21 som viser at ingen av de nevnte avsetningene fortsatt er åpne. Per 31.12.21 er det altså ingen avsetninger til oppfølging.



2 Vår tilnærming

2.1 Angrepsvinkel og omfang

Revisjonen baserer seg på dokumentasjon mottatt av Jernbanedirektoratet og SJ Norge AS (heretter togoperatøren). I tillegg er det foretatt møter og avklaringer med togoperatøren og deres revisor ved behov. Tilleggsavtalen mellom Jernbanedirektoratet og togoperatøren stiller krav til rapportering, revisorattestasjon av rapporteringen og øvrige føringer til togoperatørens økonomiske tiltak i avtaleperioden. Revisjonen baserer seg på de identifiserte krav og retningslinjer som er beskrevet i tilleggsavtalen med togoperatøren.

Revisjonen er gjennomført med fokus på de forhold som knytter seg til finansiell rapportering og økonomiske tiltak. Det er ikke tatt stilling til driftsmessige forhold som blant annet krav om opprettholdelse av togavganger eller lignende.

2.2 Gjennomføring

Togoperatøren har mottatt støtte for perioden 8.juni 2020 til 31. desember 2020 og har i tråd med avtale levert regnskapsrapportering og revisorattestasjon til Jernbanedirektoratet. Kravene og retningslinjene i tilleggsavtalen er vurdert opp mot mottatt rapportering og tilhørende revisorattestasjon. Det er videre foretatt samtaler med togoperatøren.

Vi vil i det påfølgende kapittelet beskrive avtalens krav, våre observasjoner og eventuelle anbefalte tiltak. Identifiserte krav er merket med henvisning til tilleggsavtalens bilag og avsnitt.

2.3 Avgrensninger

Denne rapporten beskriver de aktuelle forhold knyttet til tilleggsavtalen «Tilleggsavtale Covid-19» til Trafikkavtalen mellom SJ Norge AS og Jernbanedirektoratet, gjeldende fra 8.juni 2020 til og med 31. desember 2020.

EYs rapport bygger på dokumentasjon og informasjon mottatt i perioden september 2022 til juni 2023. Rapporten er utarbeidet på grunnlag av de opplysninger som er gitt og den dokumentasjon som har vært gjort tilgjengelig for EY.

EY fraskriver seg ethvert ansvar for mulige feil eller utelatelser som følge av at EY har mottatt uriktige eller ufullstendige opplysninger eller dokumentasjon. Det gjelder både dokumentasjon fra Jernbanedirektoratet og togoperatøren.



3 Våre observasjoner og anbefalte tiltak

3.1 Krav til rapportering

3.1.1 Rapportering av regnskapstall

Krav til togoperatørens rapportering av regnskapstall – Tilleggsavtalens bilag B – 1.3	
Krav	Avtalens beskrivelse
1.	«Leverandøren plikter å utlevere regnskapstall periodisert per kalendermåned eller del av kalendermåned for hele tilleggsavtalens løpetid innen 90 dager etter tilleggsavtalens opphør.» «Regnskapstallene skal fordeles per togprodukt (...)»
2.	«Regnskapstallene skal (...) være i henhold til Bilag L Metode for periodisering»
3.	«I avregningen skal de avsatte kostnadene avregnes mot faktiske kostnader som er mottatt etter regnskapsavslutning for den aktuelle perioden.»

Observasjoner

Med hensyn til krav 1 over har togoperatøren utlevert regnskapstall periodisert per kalendermåned for hele avtaleperioden. Regnskapsrapporten er ikke fordelt på flere togprodukt, slik krav 1 spesifiserer. Revisjonen er kjent med at dette er godkjent av Jernbanedirektoratet. Tilleggsavtalen opphørte 31. desember 2020. Av korrespondanse på e-post mellom Jernbanedirektoratet og togoperatøren som EY har fått tilgang til synes rapporteringen å være i Jernbanedirektoratets hende innen avtalt frist.

Med hensyn på krav 2 over henviser vi til krav om revisjon beskrevet i avsnitt 3.3

Krav 3 beskrevet over synes ikke å være et forhold togoperatøren plikter å opplyse om i sin rapportering, men heller et krav om behandling av regnskapstall i rapporteringen. Revisjonen har hatt samtaler med togoperatøren for å kartlegge togoperatørens etterlevelse av kravet. Etter samtale med togoperatør kan togoperatøren bekrefte at det er blitt gjort en avregning av avsetninger mot faktiske inntekter og kostnader mottatt etter regnskapsavslutningen for den aktuelle perioden, men at eventuelle effekter av disse er innregnet i perioden avregningen er foretatt.

I mottatt dokumentasjon fra togoperatøren opplyses det at de hadde 31.4 MNOK i åpne avsetninger per 31.12.2020, der 35.5 MNOK gjelder kostnader og 4.1 MNOK gjelder viderefakturerte kostnader. Revisjonen har gjort oppslag på forvalt.no og observerer at SJ Norge AS har mottatt normalberetning for lovpålagt revisjon av deres regnskaper for regnskapsåret 2020. I lovpålagt revisjon vil også avsetninger i regnskapet være gjenstand for revisjon. Revisjonen observerer også at togoperatørens revisor i ISRS 4400 Avtalte kontrollhandlinger har foretatt en rimelighetsvurdering av avsatte kostnader pr 31.12.20. Se avsnitt 3.3.2.

I tillegg har revisjonen har forespurt togoperatør hvorvidt det har vært noen avregningseffekter knyttet til avsetningene for perioden. Togoperatør har videre på oppfordring fra revisjonen kontrollert avregningseffekter for et utvalg avsetninger i desember 2020 knyttet til stasjonstjenester, diesel, kjøreveisavgift og leie. Det overordnede resultatet av togoperatørens kontroller viser at de har hatt en underavsetning tilsvarende 2,9 MNOK i 2020, hvor avregningseffekten er ført i første kvartal 2021. Egenandelseffekten av disse avregningene er 146 TNOK (5 %) i for mye betalt egenandel.

3.1 Krav til rapportering

3.1.1 Rapportering av regnskapstall

Krav til togoperatørens rapportering av regnskapstall – Tilleggsavtalens bilag B - 1.3	
Krav	Avtalens beskrivelse
1.	<i>«Leverandøren plikter å utlevere regnskapstall periodisert per kalendermåned eller del av kalendermåned for hele tilleggsavtalens løpetid innen 90 dager etter tilleggsavtalens opphør.» «Regnskapstallene skal fordeles per togprodukt (...)»</i>
2.	<i>«Regnskapstallene skal (...) være i henhold til Bilag L Metode for periodisering»</i>
3.	<i>«I avregningen skal de avsatte kostnadene avregnes mot faktiske kostnader som er mottatt etter regnskapsavslutning for den aktuelle perioden.»</i>

Observasjoner (fortsetter..)

I forbindelse med revisjonens gjennomgang togoperatørens rapportering har togoperatøren foretatt en tilleggskontroll av deres rapportering for hele perioden med tilleggsavtaler samlet. I denne kontrollen opplyser togoperatøren at de har avdekket at det i regnskapsrapporteringen for 2020 er en rekke justeringer det ikke er tatt høyde for. Netto utgjør disse justeringene en kostnadsøkning på 6.7 MNOK og utgjør 6.7 MNOK i for lavt utbetalt tilleggsvederlag etter egenandelseffekt. Se vedlegg 4 for beregnede effekter.

Med hensyn til regnskapsrapporteringen har Jernbanedirektoratet opplyst at inntekter og kostnader fra kommersielle avganger ikke skal være en del av det rapporterte regnskapet fra togoperatøren. Revisjonen har i forbindelse med mottatt rapportering forespurt togoperatør hvor vidt inntekter og kostnader fra kommersielle avganger er medtatt i det rapporterte regnskapet. Togoperatøren opplyser at slike inntekter og kostnader ikke er medtatt i regnskapsrapporteringen.

Vurderinger

Etter revisjonens vurdering er det identifisert avregningseffekter av avsetninger som tilsvarer 2,9 MNOK i for lavt rapporterte kostnader. Effekt etter egenandel utgjør 146 TNOK i for lavt utbetalt tilleggsvederlag. Videre har togoperatøren identifisert 6.7 MNOK i for lavt rapporterte kostnader. Totalt utgjør avvikene 9.7 MNOK i for lavt rapporterte kostnader. Nettoeffekt etter egenandel utgjør 6.9 MNOK i for lavt utbetalt tilleggsvederlag.

Anbefaling

Revisjonen anbefaler at Jernbanedirektoratet vurderer om 9.7 MNOK i for lavt rapporterte kostnader er på et akseptabelt nivå. Videre anbefaler revisjonen at nettoeffekten på 6.9 MNOK i for lavt utbetalt tilleggsvederlag vurderes for etterjustering av tilleggsvederlaget sett i sammenheng med hele perioden med tilleggsavtaler som en helhet.

3.1 Krav til rapportering

3.1.2 Opplysning om støtteordninger

Krav til togoperatørens opplysning om støtteordninger – Tilleggsavtalens bilag B – 1	
Krav	Avtalens beskrivelse
1.	«Leverandør har ansvaret for å (...) søke på alle relevante offentlige støtteordninger knyttet til koronaviruset»
2.	«Leverandøren plikter videre å opplyse hvilke andre statlige støtteordninger knyttet til koronaviruset som er omsøkt og hvilke støtte som er mottatt»

Revisjonens grunnlag for vurdering av relevante støtteordninger

Revisjonen har ved vurdering av relevante støtteordninger lagt til grunn regjeringens tiltakspakker som oppsummert av Skatteetaten på deres nettsider, samt Skatteetatens lettelser på sanksjoner og praktisering av reglene. Se vedlegg 1 for en oppsummering av Skatteetatens liste over tiltakspakker og lettelser som er lagt til grunn for vurderingen.

Av tiltak med påvirkning på rapporterte regnskapstall har revisjonen vurdert at følgende tiltak er aktuelle for togoperatøren.

- Kompensasjonsordningen for næringslivet 1 (mars - august)
- Kompensasjonsordningen for næringslivet 2 (september - desember)
- Lønnstilskudd for å ta permitterte tilbake i jobb

Observasjoner

Med hensyn til krav 1 Togoperatøren opplyser at det ikke er søkt om midler fra andre støtteordninger i avtaleperioden grunnet oppstart i 2020, og dermed ikke berettiget til støtte. Revisjonen har mottatt dokumentert vurdering fra togoperatør hvor kravene til de aktuelle støtteordningene adresseres. Togoperatør bekrefter at de ikke ville vært berettiget støtte for den aktuelle perioden. Revisjonen har i tillegg foretatt søk etter togoperatørens navn i Brønnøysundregisterets database for innsyn i vedtak om tildelt tilskudd fra kompensasjonsordningen uten å gjøre funn.

I lys av krav 2 har togoperatøren ikke opplyst om omsøkte ordninger i mottatt rapportering. Revisjonen har i samtaler med togoperatøren fått opplyst at det ikke er søkt på andre statlige støtteordninger knyttet til covid-19. Togoperatør opplyser videre at driften ble startet i juni 2020, og at togoperatøren derfor ikke oppfyller kravene til å være berettiget til støtte.

Vurderinger

Etter revisjonens vurdering er det ikke avdekket forhold som tilsier manglende etterlevelse av kravene beskrevet over.

Anbefaling

N/A

3.1 Krav til rapportering

3.1.3 Rapportering av konserninterne kjøp og salg

Krav til togoperatørens opplysning om konserninterne kjøp og salg - Tilleggsavtalens bilag B - 1.3	
Krav	Avtalens beskrivelse
1.	<i>«Kostnader/inntekter fra konserninterne kjøp/salg skal fremlegges for Oppdragsgiver og grunnlag for beregning skal redegjøres for spesielt.»</i>
2.	<i>«Det skal kunne dokumenteres at beregningen er i henhold til gjeldene prinsipper for prising av varer og tjenester i konsernforhold.»</i>

Observasjoner

Med hensyn til krav 1 og 2 over observerer revisjonen at det er fremlagt en oversikt over vesentlige konserninterne kjøp og salg i togoperatørens rapportering. I denne oversikten kommer det frem at konserninterne kostnader hovedsakelig gjelder IT-relaterte tjenester og utlån av personell. Togoperatøren opplyser at alle konserninterne transaksjoner i avtaleperioden er behandlet og beregnet på grunnlag av gjeldende prinsipper for prising av varer og tjenester i konsernforhold.

Revisjonen har i tillegg til observasjoner vedrørende de nevnte krav over, forespurt togoperatøren hvorvidt det foreligger noen vridning i de konserninterne kostnadene i forbindelse med driften i avtaleperioden. Togoperatør opplyser at det ikke har forekommet noe vridning i prinsipper for fordeling av kostnader slik at belastet andel er endret.

Vurderinger

Etter revisjonens vurdering er det ikke avdekket forhold som tilsier manglende etterlevelse av kravene beskrevet over.

Anbefaling

N/A

3.2 Krav om inntektssikring og kostnadsbesparelser

Krav til togoperatørens inntektssikring og kostnadsbesparelser - Tilleggsavtale pkt. 6 og bilag B - 1	
Krav	Avtalens beskrivelse
1.	«Leverandøren har ansvaret for å tjene inn trafikkinntekter og andre inntekter knyttet til leveransen (...) i den grad det er mulig»
2.	«Leverandøren skal utføre Leveransen så kostnadseffektivt som mulig.»
2.	«Leverandøren plikter å benytte alle muligheter for forsikringsutbetalinger som kan kompensere som kan kompensere tap eller utgifter.»

Observasjoner

Med hensyn til krav 1 over har revisjonen gjennomført samtaler med togoperatøren for å kartlegge hvilke tiltak som er gjennomført for å tjene inn trafikkinntekter og andre inntekter. Togoperatøren opplyser at de i perioden har markedsført seg selv i sosiale medier og annen markedsaktivitet. Videre har personellet på toget opprettholdt jobben med å kontrollere billetter for å sikre at alle har betalt.

Vedrørende krav 2 over opplyser togoperatør at de fleste kostnader er faste og at togtransporten i ble lagt frem som en samfunnskritisk oppgave. Revisjonen får opplyst at togoperatøren etter avtale med Jernbanedirektoratet kuttet produksjonen. Dette medførte reduserte variable kostnader slik som diesel og kjøreveisavgift. Det ble også kuttet ned på kortsiktige markedsføringskampanjer i perioder med høyt smittetrykk.

I lys av krav 3 over opplyser togoperatøren at de ikke har benyttet seg av forsikringer i tilknytning til Covid-19 da togoperatøren ikke har relevante forsikringer som dekker slike forhold.

Vurderinger

Etter revisjonens vurdering er det ikke avdekket forhold som tilsier manglende etterlevelse av kravene beskrevet over.

Anbefaling

N/A

3.3 Krav til revisjon

3.3.1 Krav til revisjon av inntekter

Krav til revisjon av inntekter - Bilag L -1.1	
Krav	Avtalens beskrivelse
1.	«For inntekter skal revisor kontrollere og rekalkulere at Leverandøren har fulgt metodikken det er enighet om.»
2.	«Revisor skal gjennomføre cut-off testing av inntekter for avtaleperioden og påse at grunnlaget før fordeling er korrekt periodisert.»

Observasjoner

Revisjonen har mottatt revisorerklæring knyttet til avtaleperioden, utført av togoperatørens valgte revisor, se vedlegg 3. Revisorerklæringen er utført etter standarden ISRS 4400 Avtalte kontrollhandlinger. Revisjonen observerer at følgende handlinger er blitt gjennomført for inntekter i ISRS 4400 erklæringen:

2. For trafikkinntekter har vi utført følgende handlinger:
 - a. SJ Norge AS startet sin drift samme dag som tilleggsavtalen startet, slik at de totale inntektene for 2020 tilsvarer inntekter i avtaleperioden. Vi har innhentet rapport som selskapet benytter i sin inntektsføring direkte fra Entur AS som viser de totale billettinntekter for perioden 8. juni 2020 til 31. desember 2020, og kontrollert at bokførte billettinntekter i 2020 er i samsvar med rapporten fra Entur AS for den samme perioden, inkludert at disse er periodisert korrekt.
 - b. For takssamarbeidsinntekter har vi kontrollert at inntekter medtatt i driftsregnskapet er i samsvar med bokført beløp.
 - c. For juni 2020 har vi kontrollert at selskapet har fulgt metodikken som fremgår av bilag J til tilleggsavtale, avsnitt 2
3. For øvrige inntekter har vi kontrollert at inntektene inkludert i driftsregnskapet er i samsvar med saldobalansen for hver enkelt måned. For juni har vi kontrollert at selskapet har fulgt metodikken som fremgår av bilag J til tilleggsavtale, avsnitt 2.

For observasjoner og vurderinger knyttet til ISRS 4400 erklæringens funn se avsnitt 3.3.3.

Med hensyn til krav 1 over observerer revisjonen at tilleggsavtalens bilag L omfatter metode for periodisering av inntekter. Togoperatøren bekreftet at ISRS 4400 erklæringen omtaler dette som bilag J ved en feil. Tilleggsavtalens bilag L avsnitt 3 omfatter metodikk for periodisering hvis avtaleperioden ikke er delelig på kalendermåned. Revisjonen observerer at det i ISRS 4400 erklæringens kontrollhandlinger punkt 2c og 3 beskrives at det for inntekter for juni er kontrollert at togoperatøren har fulgt metodikken som fremgår av tilleggsavtalens bilag L.

Med hensyn til krav 2 over observerer revisjonen at det i ISRS 4400 erklæringens punkt 2a beskrives at det for billettinntekter er foretatt kontroll av at bokførte billettinntekter er i samsvar med rapporten fra Entur AS for samme periode, inkludert at disse er periodisert korrekt. Videre beskrives det i 2b at det for takssamarbeidsinntekter er kontrollert at inntekter medtatt i driftsregnskapet er i samsvar med bokført beløp.

Vurderinger

Etter revisjonens vurdering er det ikke avdekket forhold som tilsier manglende etterlevelse av kravene beskrevet over.

Anbefaling

N/A

3.3 Krav til revisjon

3.3.2 Krav til revisjon av kostnader

Krav til revisjon av kostnader – Bilag L -1.1	
Krav	Avtalens beskrivelse
1.	«For kostnader skal revisor vurdere om Leverandør har et korrekt estimat for perioden, herunder at Leverandør følger de regnskapsprinsipper Leverandør vanligvis benytter og at lineær fordeling er korrekt beregnet.»
2.	«Revisor skal gjennomføre cut-off testing av kostnader i perioden, og påse at grunnlaget for fordeling er korrekt periodisert.»

Observasjoner

Revisjonen har mottatt revisorerklæring knyttet til avtaleperioden, utført av togoperatørens valgte revisor, se vedlegg 3. Revisorerklæringen er utført etter standarden ISRS 4400 Avtalte kontrollhandlinger. Revisjonen observerer at følgende handlinger er blitt gjennomført i ISRS 4400 erklæringen:

1. Vi har gjennomført samtaler med selskapet med formål om å kartlegge prinsipper, forutsetninger og modeller for driftsregnskapet.

4. For kostnader har vi utført følgende handlinger:

- a. Vi har kontrollert avstemmingen av kostnader medtatt i driftsregnskapet mot saldobalansen for de respektive månedene i perioden for tilleggsavtalen, herunder at avstemmingspostene er i henhold til forelagt dokumentasjon.
- b. Vi har innhentet hovedbok for mai og juni 2020 og kontrollert 20 stikkprøver for vurdering av periodisering av kostnader for perioden før 8. juni 2020, og at lineær fordeling for juni 2020 som fremgår av bilag J til tilleggsavtale er korrekt beregnet
- c. Vi har innhentet hovedbok for desember 2020 og januar 2021, og kontrollert 30 stikkprøver på kostnader for å se at de er riktig periodisert. Revisor har gjort en rimelighetsvurdering av avsetninger pr 31. desember 2020 mot forventning for avsatte kostnader ved periodeslutt.

5. Videre har vi kontrollert at regnskapslinjene i driftsregnskapet for offentlig kjøp er riktig summert.

For observasjoner og vurderinger knyttet til ISRS 4400 erklæringens funn se avsnitt 3.3.3.

Med hensyn til krav 1 over observeres det at det i ISRS 4400 erklæringens punkt 1 er foretatt en kartlegging av prinsipper, forutsetninger og modeller for driftsregnskapet rapportert til Jernbanedirektoratet. Med henvisning til avsnitt 3.3.3 punkt 1 bekrefter ISRS 4400 erklæringen at togoperatørens revisor gjennom samtaler med selskapet har fått opplyst at det benyttes tilsvarende prinsipper og forutsetninger som selskapet benytter ved normert oppsett av driftsregnskap for offentlig kjøp. Det observeres også at ISRS 4400 erklæringens punkt 4b beskriver at det er foretatt kontroll på stikkprøvebasis av at kostnader er korrekt periodisert og at lineær fordeling for juni som fremgår metodikken i tilleggsavtale bilag L til tilleggsavtale er korrekt beregnet. Revisors rapport omtaler dette som bilag J ved en feil.

3.3 Krav til revisjon

3.3.2 Krav til revisjon av kostnader

Observasjoner (fortsetter..)

Med hensyn til krav 2 over observerer revisjonen at det i ISRS 4400 erklæringens punkt 4b og 4c er beskrevet at det er tatt stikkprøver på kostnader i perioden før 8. juni 2020 og ved årsslutt 2020 for å kontrollere korrekt periodisering. Det beskrives videre at det er gjort en rimelighetsvurdering av avsetninger pr 31. desember 2020 mot forventning for avsatte kostnader ved periodeslutt.

Vurderinger

Etter revisjonens vurdering er det ikke avdekket forhold som tilsier manglende etterlevelse av kravene beskrevet over.

Anbefaling

N/A

3.3 Krav til revisjon

3.3.3 Revisors funn

Observasjoner

Revisjonen har mottatt revisorerklæring knyttet til avtaleperioden utført av togoperatørens revisor, se vedlegg 3. Revisorerklæringen er utført etter standarden ISRS 4400 Avtalte kontrollhandlinger. Revisjonen observerer at følgende funn er identifisert i ISRS 4400 erklæringen:

1. Med hensyn til punkt 1 har vi gjennom samtaler med selskapet fått opplyst at det benyttes tilsvarende prinsipper og forutsetninger beskrevet i tilleggsavtale og definert av selskapet (herunder ekskluderte kostnader fra rapportering).
2. Med hensyn til punkt 2a) har vi avdekket følgende avvik:
 - Salg av periodebilletter i 2020 er ikke periodisert: SJ Norge AS har besluttet at salg av periodebilletter kun vil periodiseres dersom salget overstiger [REDAKERT] per måned. SJ Norge AS opplyser at salget av periodebilletter har vært svært begrenset i 2020, og ikke oversteget [REDAKERT] noen måned, slik at dette er ikke periodisert per 31. desember 2020.
4. Med hensyn til punkt 4b har vi ikke avdekket avvik, men følgende forskjell i forventning til periodisering av lønn:
 - Det forventes at lønnskostnader for de første 7 dagene i juni trekkes ut. Deloitte beregnet en forventning basert på lønnskostnader ført i mai. Dette var en noe høyere kostnad enn det SJ Norge har benyttet som grunnlag for sin periodisering. Effekten på kostnadene som er trukket ut er på ca. 60 000 kr eventuelt for høye kostnader rapportert.

Med hensyn til punkt 4c har vi avdekket ett avvik: Kostnad knyttet til overnatting for kjørende personell er kostnadsført i januar 2021 og tilhører november 2020: Dette utgjør 1 459 kr.

For øvrige punkter opplyser togoperatørens revisor at det ikke er avdekket avvik.

Med hensyn til punkt 2 over har togoperatørens revisor presisert at det ikke er periodisert inntekter fra periodebilletter dersom salget ikke overstiger [REDAKERT]. Dette synes å være et prinsippvalg togoperatøren har foretatt. Togoperatør har opplyst revisjonen at dette anses som periodiseringseffekter, og dermed ikke korrigert for i dette regnskapsrapporteringen.

Med hensyn til punkt 4b over beskriver ISRS 4400 erklæringen at det ikke er avdekket avvik, men det presiseres at det foreligger forskjell mellom forventet og faktisk periodiserte lønnskostnader før og etter 8. juni. Togoperatør opplyser at deres valgte revisor i ISRS 4400 erklæringen har benyttet et estimat basert på lønnskostnader for mai og togoperatøren bekrefter at faktiske lønnskostnader fra 1.-7. juni er trukket ut i rapporteringen.

Med hensyn til punkt 4c over beskriver kontrollhandlingen et avvik på kr 1 450 relatert til periodiseringsfeil ved årsslutt 2020. Nettoeffekt utgjør kr 72.5 i for lavt utbetalt tilleggsvederlag. Togoperatør har opplyst til revisjonen at dette avviket ble ansett som uvesentlig og har ikke korrigert for dette.

Vurderinger

Etter revisjonens vurdering er det avdekket avvik knyttet til periodiseringsfeil på kr 1450. Nettoeffekt etter egenandel utgjør kr72.5. Etter revisjonens vurdering er det ikke avdekket andre forhold som tilsier manglende etterlevelse av kravene beskrevet over.

Anbefaling

Revisjonen anbefaler at Jernbanedirektoratet tar stilling til om avvik knyttet til periodiseringsfeil på kr 1 450 er på et akseptabelt nivå.

Om EY

EY er en ledende global aktør innen revisjon, skatt og avgift, transaksjoner og rådgivning. Gjennom kontinuerlig fokus på kvalitet bygger vi tillit i kapitalmarkedene og i økonomier over hele verden. Gjennom å utvikle gode ledere som forplikter seg til å levere det vi lover bidrar vi til å bygge et bedre arbeidsliv for våre ansatte, kunder og lokalsamfunn.

Ernst & Young AS inngår i det globale nettverket til Ernst & Young, og kan referere til en eller flere av medlemmene av Ernst & Young Global Limited, der hvert medlem er en egen juridisk enhet. Ernst og Young Global Limited er et britisk selskap med begrenset ansvar og leverer ingen tjenester til kunder. For mer informasjon, se www.ey.com/no

© 2023 Ernst & Young AS

All Rights Reserved

Vedlegg 1 - Regjeringens tiltakspakker (1:2)

Utdrag av skatteetatens liste over tiltakspakker

Kilde: <https://www.skatteetaten.no/tiltakspakker#forskuddsskatt>

Oppdatert 18.12.20

Forskuddsskatt

- Utsatt frist for innbetaling

Arbeidsgiver og a-melding

- Utsatt betalingsfrist for 2. og 2. termin
- AGA reduseres med 4% i mai og juni
- Tvangsmulkt i a-ordningen ble midlertidig stanset til og med 5.oktober

Skattelegging av ansatte

- Skattefritak for nødvendige naturalytelser som mottas som følge av koronasituasjonen

Kompensasjonsordningen for næringslivet

Krav for å få tilskudd:

- Være skattepliktige i Norge
- Registrert før 1.mars 2020
- Ha ansatte
- Ha betalt og oppfylt rapporteringsplikten
- Ikke være under konkursbehandling eller avvikling
- Foretaket må ha tilstrekkelig høyt omsetningsfall som følge av virusutbruddet
- Minst 20% i mars og minst 30% fra april til august
- Ha faste, uunngåelige kostnader
- Ikke drive innenfor nøringer som er utenfor kompensasjonsordningen

Lønntilskudd for å ta permitterte tilbake i jobb

- Arbeidsgivere som tar egne permitterte tilbake i jobb, kan få utbetalt et beløp per ansatt for periodene juli og august, samt oktober-desember

Skattemelding for næringsdrivende og selskaper

- Leveringsfrist for skattemeldingen 2019 utsettes fra 31.mai til 31.august

Avklaring for næringsdrivende og selskaper

- Formueskatt - Økt rabatt for aksjer og driftsmidler med mer
- Utsatt frist for omdannelse av virksomhet
- Midlertidig startavskrivninger på 10 prosent for saldogruppe d (maskiner mv.)
- Utvidet opsjonsskatteordning for små oppstartsselskaper
- Omgjøring av utbyttevedtak som følge av koronapandemien
- SAF-T regnskapsfil - midlertidig utsettelse (gjelder ikke lenger)
- Utkjøring av matvarer og liknende
- Skatteinsentivordning for investeringer i oppstartsselskap

Vedlegg 1 - Regjeringens tiltakspakker (2:2)

Utdrag av skatteetatens liste over tiltakspakker

Kilde: <https://www.skatteetaten.no/tiltakspakker#forskuddsskatt>

Oppdatert 18.12.20

Merverdiavgift

- Tvangsmulkt stanset midlertidig
- Innbetalingsfrist utsettes for avgiftspliktige med alminnelig skattleggingsperiode (2 månedlig)
- Merverdiavgift - betalingsutsettelse eller redusert leie
- Utleie av bygg eller anlegg - reglene om tilbakegående merverdiavgiftsoppgjør endres
- Endring i redusert sats for mva. - Lav sats for persontransport, overnatting, allmennkringkasting samt adgang til kino, idrettsarrangementer, fornøyelsesparker og opplevelsessentre er redusert fra 12 til 6 prosent fra og med 1. april 2020 til 30. juni 2020.

Særagifter

- Midlertidig lettelse i kravene til tilintetgjøring/destruksjon av varer
- Flypassasjeravgiften er midlertidig opphevet ut 2021
- Utsatt rapportering- og betalingsfrist for noen særagifter
- Midlertidig fritak for CO2-avgift på naturgass og LPG
-

Bil- og kjøretøyavgifter

- Midlertidig lettelse for kortvarig bruk av utenlandsregistrerte kjøretøy i Nore og tillatelse til privat lagring av utenlandsregistrerte kjøretøy i Norge

Formueskatt

- For personlig bedriftseiere og aksjonærer: utsatt betaling og formuesskatt hvis negativt årsresultat i 2020

Tilbakeføring av underskudd

- For selskaper: Tilbakeføring av underskudd mot beskattet overskudd i 2018/2019

Nye regler for utsatt betaling

- Nye regler for betalingsutsettelse gjelder fra 12.juni. Det kan søkes om utsettelse til 28.februar 2021. Næringsdrivende, selskap og privatpersoner som opplever likviditetsproblemer som følge av koronasituasjonen kan søke om utsatt betaling av de fleste skatte og avgiftskrav som Statens innkrevingsentral kan gi betalingsutsettelse for.
- Avdragsordning fra 1. april 2021
- Redusert forsinkelsesrentesats

Vedlegg 2 - Rapporterte regnskapstall

Mottatt regnskapsrapportering for juni-desember 2020

	Totalt
Trafikkinntekter	
Øvrige inntekter	
Sum inntekter	
Kjørende personale	
Støtteaktiviteter, personale	
Renhold	
Energikostnader togfremføring	
Andre togproduksjonskostnader, inkl adm	
Egne kostnader	
Vedlikeholds kontrakter (eksterne)	
Verkstedleie	
Salg- og markedsføringskostnader (egne)	
Servering	
Salg- og billetteringskostnader (Entur)	
Kjøretøyleie (Norske tog AS)	
Kapitalkostnader (F. eks. interiør, tungt vedlikehold)	
Andre kjøretøykostnader	
Kjørevegsavgift	
Egne kostnader	
Underleverandører	
Personal	
Kapital	
Andre	
Summa kostnader	
Vederlag fra Oppdragsgiver	
EBITDA	

Vedlegg 3 - ISRS 4400 erklæring (1:2)



SJ Norge AS
v/daglig leder Sverre Høven
0154 Oslo

Deloitte AS
Dronning Eufemias gate 14
Postboks 221 Sentrum
NO-0103 Oslo
Norway

Tel: +47 23 27 90 00
Fax: +47 23 27 90 01
www.deloitte.no

RAPPORT OM FAKTISKE FUNN

Vi har gjennomført de handlinger som er avtalt med dere og gjengitt nedenfor knyttet til regnskapet for avtaleperioden («driftsregnskapet») som fremgår av Tilleggsavtale COVID-19 til Trafikkavtalen 2019-2024 mellom SJ Norge AS («selskapet») og Jernbanedirektoratet. Vårt oppdrag ble utført i samsvar med den internasjonale standarden ISRS 4400 Avtalte kontrollhandlinger. Handlingene ble utført kun for å bistå dere i vurderingen av driftsregnskapet for perioden 8. juni – 31. desember 2020, og for deres rapportering til Jernbanedirektoratet iht. tilleggsavtalen Covid-19 til «Trafikkavtalen» for perioden 2019-2024. Driftsregnskapet for perioden viser sum inntekter på [redacted] og sum kostnader på [redacted].

Følgende avtalte handlinger er gjennomført:

1. Vi har gjennomført samtaler med selskapet med formål å kartlegge prinsipper, forutsetninger og modeller for driftsregnskapet.
2. For trafikkinntekter har vi utført følgende handlinger:
 - a. SJ Norge AS startet sin drift samme dag som tilleggsavtalen startet, slik at de totale inntektene for 2020 tilsvarer inntekter i avtaleperioden. Vi har innhentet rapport som selskapet benytter i sin inntektsføring direkte fra Entur AS som viser de totale billettinntekter for perioden 8. juni 2020 til 31. desember 2020, og kontrollert at bokførte billettinntekter i 2020 er i samsvar med rapporten fra Entur AS for den samme perioden, inkludert at disse er periodisert korrekt.
 - b. For takst samarbeidsinntekter har vi kontrollert at inntekter medtatt driftsregnskapet er i samsvar med bokførte beløp.
 - c. For juni 2020 har vi kontrollert at selskapet har fulgt metodikken som fremgår av bilag J til tilleggsavtale, avsnitt 2.
3. For øvrige inntekter har vi kontrollert at inntektene inkludert i driftsregnskapet er i samsvar med saldobalansen for hver enkelt måned. For juni har vi kontrollert at selskapet har fulgt metodikken som fremgår av bilag J til tilleggsavtale, avsnitt 2.
4. For kostnader har vi utført følgende handlinger:
 - a. Vi har kontrollert avstemningen av kostnader medtatt driftsregnskapet mot saldobalansen for de respektive månedene i perioden for tilleggsavtalen, herunder at avstemningspostene er i henhold til forelagt dokumentasjon.
 - b. Vi har innhentet hovedbok for mai og juni 2020 og kontrollert 20 stikkprøver for vurdering av periodisering av kostnader for perioden før 8. juni 2020, og at lineær fordeling for juni 2020 som fremgår av bilag J til tilleggsavtale er korrekt beregnet.
 - c. Vi har innhentet hovedbok for desember 2020 og januar 2021, og kontrollert 30 stikkprøver på kostnader for å se at de er riktig periodisert. Vi har gjort en rimelighetsvurdering av avsetninger pr 31. desember 2020 mot forventning for avsatte kostnader ved periodeslutt.
5. Vi har kontrollert at regnskapslinjene i driftsregnskapet for offentlig kjøp er riktig summert.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the "Deloitte organization"). DTTL is not referred to as "Deloitte Global" and each of its member firms and related entities are (legally) separate and independent entities which cannot obligate or bind each other in respect of their parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com to learn more.

© Deloitte AS

Registrert i Foretaksregisteret
Medlem av Den norske Rev. autoriserede
Organisasjon nummer 950 211 282

Purnee Dokumentnummer: WLJ17-8-CESM-SUM3C-2020-10-10-1514-16-17

Vedlegg 3 - ISRS 4400 erklæring (2:2)

Deloitte.

side 2

Vi rapporterer følgende funn:

1. Med hensyn til punkt 1 har vi gjennom samtaler med selskapet fått opplyst at det benyttes tilsvarende prinsipper og forutsetninger beskrevet i tilleggsavtale og definert av selskapet (herunder ekskluderte kostnader fra rapportering).
2. Med hensyn til punkt 2a) har vi avdekket følgende avvik:
 - Salg av periodebilletter i 2020 er ikke periodisert: SJ Norge AS har besluttet at salg av periodebilletter kun vil periodiseres dersom salget overstiger [redacted] per måned. SJ Norge AS opplyser at salget av periodebilletter har vært svært begrenset i 2020, og ikke oversteg [redacted] noen måned, slik at dette er ikke periodisert per 31. desember 2020.

Med hensyn til punkt 2b) har vi ikke avdekket avvik.

Med hensyn til punkt 2c) har vi ikke avdekket avvik: selskapets drift startet 8. juni 2020 slik at alle inntekter er innenfor avtalperioden.

3. Med hensyn til punkt 3 har vi ikke avdekket avvik.
4. Med hensyn til punkt 4a har vi ikke avdekket avvik.

Med hensyn til punkt 4b har vi ikke avdekket avvik, men følgende forskjell i forventning til periodisering av lønn:

- Det forventes at lønnskostnader for de første 7 dagene i juni trekkes ut, Deloitte beregnet er en forventning basert på lønnskostnader ført i mai. Dette var en noe høyere kostnad enn det SJ Norge har benyttet som grunnlag for sin periodisering. Effekten på kostnadene som er trukket ut er på ca 60 000 kr eventuelt for høye kostnader rapportert.

Med hensyn til 4c har vi avdekket ett avvik: Kostnad knyttet til overnatting for kjørende personell er kostnadsført i januar 2021 og tilhører november 2020: Dette utgjør 1 459 kr.

5. Med hensyn til punkt 5 har vi ikke avdekket avvik.

Siden de ovenstående kontrollhandlingene verken utgjør revisjon eller forenklet revisorkontroll i samsvar med revisjonsstandardene, gir vi ikke uttrykk for noen sikkerhet for at driftsregnskapet ikke inneholder vesentlige feil.

Dersom vi hadde utført tilleggs handlinger eller hadde gjennomført revisjon eller forenklet revisorkontroll i samsvar med revisjonsstandardene, kunne andre forhold ha kommet til vår kunnskap og blitt rapportert til dere.

Vår rapport er utelukkende utarbeidet for det formål som er beskrevet i første avsnitt i denne rapporten og til deres informasjon, og skal ikke brukes til noe annet formål. Rapporten vedrører kun de kontoer og poster som er spesifisert ovenfor og omfatter ikke regnskapene for SJ Norge AS som helhet.

Oslo, 31. mars 2021
Deloitte AS

Reidar Ludvigsen
statsautorisert revisor

Permetto Dokumentid: K1373-8CKSN-S0M8C-ED08-1815141EJN

Vedlegg 4 - Identifiserte avvik

Avvik 2020

Revisors avvik - ISRS 4400

Periodisering - overnatting kjørende 2020 (Ført i jan 2021)

-1450 Kostnadsført i jan 21 - tilhører nov. 2020

Effekt på tilleggsvederlag

-72,5 5 % i for lite tilleggsvederlag

SJ Kontrollavstemming - Manglende justeringer av regnskap

Uttrekk av inntekter knyttet til SPK-pensjon (Manglende uttrekk 2020)

Kreditnota cap Mantena avseende 2020 mottatt i 2022

Di4 revision 2020 - utfakturering

Effekt på tilleggsvederlag

- 6 792 000 For lite utbetalt tilleggsvederlag

	Effekt	Avregnings- måned	Egenandel avregnings- måned	Effekt Egenandel
SJ kontroll av avregningseffekter				
For høy avsetning - Diesel desember		Januar 2021	5 %	
For høy avsetning - Stasjonstjenester desember		Februar 2021	5 %	
For lav avsetning - Leie Lodalen 06-12.2020		Mars 2021	5 % -	
For høy avsetning - Kjøreveisavgift desember		Februar 2021	5 %	
SUM	- 2 929 582			- 146 479
Effekt tilleggsvederlag	- 146 479			For lite utbetalt tilleggsvederlag
Totalt avvik	- 9 721 582			
Totalt effekt tilleggsvederlag 2020	- 6 938 479			For lite utbetalt tilleggsvederlag